

ITALIAANSE TOESTANDEN

Patiënt speelbal van bijklussende dokters

In Italië is het principe 'gratis goede zorg voor iedereen' heilig. Maar in de praktijk komt daar weinig van terecht. De wachttijden zijn lang en artsen bieden voor dik geld privé-diensten aan.

BAS MESTERS

Wat in Nederland altijd is verfoeid, is in Italië al tientallen jaren praktijk: tweedeling in de zorg. Er zijn gratis publieke ziekenhuizen, er zijn privé-klinieken die in opdracht van de staat werken en ook gratis toegankelijk zijn, en er zijn autonome chique privé-klinieken waarvoor de patiënten moeten betalen.

Deze zomer ondervond ik aan den lijve hoe een patiënt in deze wirwar zijn weg moet zien te vinden.

ZES MAANDEN

Ik verdraaide mijn knie. Mij werd verteld dat het CTO in Rome gespecialiseerd was in orthopedie en dus meldde ik me bij de afdeling Eerste Hulp van dit wat vervallen publieke ziekenhuis.

Toen de dienstdoend arts hoorde dat ik niet uit Italië kwam, vroeg hij me mee te komen naar een ruimte zonder verplegend en ander rondhangend personeel. 'Ik neem je even apart om te praten. Ik doe dit niet om er zelf beter van te worden.' Hij begon te klagen over het Italiaanse gezondheidszorgsysteem. 'Iedereen betaalt belasting voor gezondheidszorg en heeft officieel recht op gratis medische hulp. Maar dat werkt niet. Het budget is te laag en dus zijn er lange wachttijden.' Hij draaide aan mijn

knie en constateerde een kapotte meniscus en een mogelijk afgescheurde kruisband. 'Op zijn vroegst over zes maanden kun je geopereerd worden', deelde hij mee.

Ik reageerde geschrokken, waarop de arts plotseling zei: 'Ik kan je ook onmiddellijk privé opereren in een kliniek: kosten 8000 euro.'

'Een schandé', vonden de fysiotherapeut, de huisarts en eigenlijk iedereen met wie ik later over het voorval sprak. Ik vernam dat de wachttijden in Italië voor veel ingrepen zijn gegroeid tot een half à anderhalf jaar en dat de kosten en de wachttijden extra toenemen omdat de artsen uit publieke ziekenhuizen ook voor eigen rekening in privé-klinieken opereren. 'Iedereen weet dat specialisten hun positie misbruiken, maar niemand komt er tegen in verweer', klaagde de fysiotherapeut.

LANGE REIS

Ook oud-minister van Volksgezondheid Rosy Bindi meent dat de 'artsen de wachttijden in de reguliere ziekenhuizen proberen te verlengen opdat ze patiënten in hun privé-studio tegen betaling kunnen ontvangen'. En op deze manier zullen in 2006 de 93 miljard euro die de staat uittrekt voor gezondheidszorg niet genoeg zijn om het wettelijk vastgelegde recht op gratis, tijdige medische hulp voor elke burger te garanderen.

In sommige streken, vooral het rijke noorden, is de zorg perfect. Maar er zijn

slechte hygiëne. Als gevolg van politieke spelletjes is de efficiëntie in nogal wat ziekenhuizen ver te zoeken. En niet de beste, maar de bevriende artsen van de geneesheer-directeur worden aangenomen, zo luidt de kritiek al jaren.

ONEERLIJK

De orthopeed van het CTO-ziekenhuis die me aanbood duur en particulier te opereren, gaf ter plekke toe dat het Italiaanse gezondheidssysteem oneerlijk in elkaar zit. Maar hij verdedigde zijn aanbod. 'Ik verdien 2500 euro per maand. Ik moet mijn familie onderhouden en de politiek staat ons toe om bij te klussen.' Het gevolg daarvan is, zo erkende hij, dat de goede artsen er privé bijverdienen en de minder goede achterblijven in de publieke structuren. De rijken krijgen snellere en ook kwalitatief betere zorg en de minder rijken moeten steeds langer wachten.

'Wie in Italië zelf wil kiezen door wie hij wil worden geopereerd of wie snel wil worden geholpen, moet bijbetalen', vertelde me ook professor Mariani, de toporthopeed die de maand ervoor nog de voetbalheld van Rome, Francesco Totti, onder het mes had gehad.

Toen bleek dat mijn Nederlandse verzekering het vergoedde, kwam ik bij hem terecht en kon ik de andere kant van de Italiaanse zorg aan den lijve ondervinden.

Mariani werkt in de privé-kliniek Villa Stuart in de Romeinse heuvels

'Iedereen weet dat specialisten hun positie misbruiken'

ook jaarlijks 900.000 patiënten, vooral Zuid-Italianen, die een lange reis ondernemen om zich in de betere publieke ziekenhuizen elders in Italië of soms zelfs in Frankrijk te laten opereren.

In steeds meer vooral zuidelijke ziekenhuizen wordt ook geklaagd over

boven het olympisch stadion. Hij heeft de publieke ziekenhuizen vaarwel gezegd en verdient nu goud in deze zeer luxe kliniek.

De oprijlaan van Villa Stuart spreekt voor zich: lang, omringd door een park en leidend naar een zachtgeel gepleis-

In Villa Stuart kon de knieblesure voor 13.000 euro binnen drie dagen worden behandeld, terwijl in de gratis publieke gezondheidszorg op een wachttijd van een halfjaar moet worden gerekend.

terde veelvormige villa. Binnen: leren banken in de wachtkamer en een zo bloedstollend mooie baliemedewerkster dat je bijna spontaan in een totale narcose raakt.

Ik werd ontvangen door een gebruikte assistent-arts in een spreekkamer met een dure pers op de grond en aan de muur een ingelijst sonnet over 'the joys of life'. Even later kwam de prof zelf binnen, nog net een tintje bruiner dan zijn hulpje. Hij stelde dezelfde diagnose als de orthopeed in het CTO: meniscus en kruisband. Ik kon over drie dagen worden geholpen. Kosten: 13.000 euro, alles inbegrepen.

Beduusd door de vriendelijke, kundige, maar onverbiddelijk zakelijke opstelling (contant betalen) liet ik het een en ander op me inwerken. Vervolgens keek ik niet drie dagen later, maar na tien dagen pinnen en ruggespraak met mijn verzekeraar, mee op een monitor hoe boor en zaag hun werk deden in mijn knie, terwijl Mariani commentaar gaf.

BIJVERZEKEREN

Een dag later in de fysiotherapie-ruimte vertelde een eveneens geopereerde Italiaanse verzekeringsexpert me dat 15 tot 20 procent van de Italianen zich particulier heeft bijverzekerd om niet meer afhankelijk te zijn van het publieke gezondheidssysteem. Vooral specifieke beroepsgroepen, zoals journalisten, managers, advocaten. Zij hebben fondsen die een verzekeringspolis betalen waarmee je naar een privé-ziekenhuis kunt. Daarnaast verzekeren ook ontevreden particulieren die zich bij. De privé-klinieken kennen geen wachttijden en de patiënt mag zijn dokter zelf kiezen, iets

waar een Italiaan meer aan hecht dan iedere andere Europeaan.

De privé-klinieken bevinden zich vooral rondom Rome, Milaan en Turijn. Mariani: 'Daar wonen de meeste mensen die zich een privé-behandeling kunnen permitteren en daar zijn de reguliere ziekenhuizen het meest overbelast.'

Volgens de directeur van Villa Stuart, Bruno Turchetta, is het echter niet zo dat de privé-klinieken voor alle ziektebeelden betere zorg bieden. 'Voor levensbedreigende ziekten, niertransplantaties, neurologische problemen of

hartinfarcten, moet je naar een publiek ziekenhuis. Privé-klinieken kunnen een dergelijke complexe operatie niet aan.' Ze richten zich op een beperkt aantal terreinen: orthopedie, oogheelkunde, urologie, plastische chirurgie en in een enkel geval oncologie.

Ook is er een groot aantal diagnostische centra waar de patiënt tegen betaling snel een MRI kan laten maken.

HEILIG

Mariani, de bijklussende arts, en de directeur van Villa Stuart, Turchetta zijn het erover eens dat de Italiaanse gezondheidszorg drastisch moet worden gereorganiseerd.

Turchetta: 'Een ideaal recept heeft niemand. Hoeveel geld je er ook inpompt, we kunnen niet alles aan iedereen geven.' Daarom meent hij dat Italië toe moet naar een publiek gezondheidssysteem dat de grote levensbedreigende risico's goed afdekt, terwijl voor de rest moet worden bijbetaald. Het zal echter, zo erkent hij, zeer moeilijk zijn een politicus te vinden die dit durft te verdedigen, want de slogan 'Gratis zorg voor iedereen' is althans op papier heilig in Italië. ■

Bas Mesters,
journalist

Professor Mariani (uiterst rechts) verwijdert de hechtingen uit de enkel van AS Roma's sterspeler Francesco Totti.

BEELD: VILLA STUART